

Etenkin Hamarinjärven rantanevat ovat muodostuneet kurkien ja hanhien syysmuotonaikaiseksi levähdyspaikaksi. Kurjet muuttuvat perhepiirissä; aikuiset yhdessä yhden tai kahden harmaan poikasen kanssa yhdessä.

Teijon alueen lukuisat lähdepurojen ovat peruja jääkauden synnyttämästä kolmannelta Salpausselältä.

Teijo on tärkeä osa metsäluonnonsuojelua

Eteläisen Suomen metsäluonnonsuojelu on viime vuosina noussut yhdeksi keskeisimmistä luonnonsuojelun tavoitteista. Luonnonsuojelun tavoitteista. Luonnonsuojelun tavoitteista. Luonnonsuojelun tavoitteista. Luonnonsuojelun tavoitteista. Luonnonsuojelun tavoitteista.

sa perspektiivissä kansallispuisto olisi kuitenkin ensisijaisesti metsäluonnonsuojelualue – itse asiassa ensimmäinen tällainen kansallispuisto aivan lounaisen rannikon edellyttää – johtavien tutkijoiden mukaan – 5–10 prosentin suojelutavoitteen saavuttamista metsäluonnossa. Teijoon kaavailtu kansallispuisto ei tätä paikallisesti vielä ratkaise, mutta se on merkittävä askel oikeaan suuntaan.

Teijon kohdalla on korostettu toistuvasti alueen kosteikkoja. Laajas-

peittää monet ongelmat. Laajat luonnontilaiset kalioalueet ja niiden sisälle jääneet suopainanteet laajempine suoalueineen luovat poikkeuksellisen vaihtelevan metsäolosuhteen. Jo suoritettujen ennallistamistoimet ovat yhä korostaneet tätä. Kaikkea tätä täydentää alueen läpi kulkeva kolmas Salpausselkä. Tämä on synnyttänyt alueelle poikkeuksellisen lähde- ja metsäpuurojen verkoston. Lähteet ja luonnontilaiset metsäpuurot ovat todellisia luon-

non helmiä. Usein niiden varsilla ja lähiympäristössä on säilynyt erittäin edustavia metsäluonnonsuojelukohteita – sirpaleita suomalaisesta metsäluonnosta parhaimmillaan. Lähteiden ja purojen eliöstö on usein ainutlaatuisia. Useat kasvit, kuten lähdesara ja tatarvita, esiintyvät Teijon ohella vain muutamilla muilla kasvupaikoilla. Luontaista taimenkantaa elättävät pari puroa ovat alueen helmiä – ja haasteita suojelulle. Puroja talvisin kiertävä saukko ja elävöittävät

koskikarat ovat niinkään purojen arvokasta eloa. Suomi on metsien maa – myös Teijolla.

Salon kirjaston Hilkansalissa järjestetään ensi tiistaina 15. lokakuuta kello 18.30 alkaen 'Kansallispuistoilta', jossa kerrotaan kuvien ja sanojen Teijosta. Mukana mm. Metsähallituksen ylitarkastaja Mikael Nordström, joka kertoo kertoo tehdystä kansallispuistosevelityksestä, asiantuntijat Kimmo Syrjänen Suomen Ympäristökeskuksesta sekä luontokuvaaja Heikki Willamo.

Teijo eri vuodenaikoina: Syksy

TEKSTI: JUHANI KARHUMÄKI
KUVAT: HEIKKI WILLAMO, JARMO MARKKANEN, JUHANI KARHUMÄKI

Teijo eri vuodenaikoina -juttusarjan tekijöillä on yhteensä yli sadan vuoden kokemus Salon ja Teijon alueen metsäluonnosta. Teijon luontometsäalue on yksi neljästä uudesta kansallispuistoehdokkaasta.

Muuttokurjet ovat löytäneet Teijon

Teijon kaavailtun kansallispuiston keskeisiä luonnonsuojelukohteita ovat laajat kosteikot, Punassuo ja Hamarinjärvi rantanevoineen. Nämä ovat aina olleet kurkien suosiossa. Alueella pesivät kymmenkunta kurkiparia keskittyvät juuri näille soille. Toukokuun aamun tunnelmahaippuja ovat kurkien huudot – ilmoitukset, että minä asun täällä.

Viime vuosina alueen merkitys on saanut aivan uuden ulottuvuuden. Alueen kosteikoista on muodostunut merkittävä syysmuuton aikainen levähdyspaikka; satapäiset kurkiparvet ovat alkaneet yöpyä etenkin Hamarinjärven rantakosteikoilla.

Ensimmäiset muuttoa ennakoivat parvet tulevat alueelle elokuun puolivälin jälkeen. Määrät

kasvat vähitellen ollen juuri ennen ensimmäisiä yöpakkasia useita satoja, parhaimmillaan yli viisi sataa. Linnut yöpyvät kosteikoilla, mutta ruokailevat päivisin Perniönjokilaakson pelloilla. Sumuina aamuina kurkien huuto alueella on katkeamatonta, joukossa tämän vuoden poikasten hentoja piippauksia. Näitä oli tänä syksynä tavanomaista enemmän.

Kurkien ohella ja niiden joukkoon on viime syksyinä lyöttäytynyt myös satapäiset hanhiparvet, lähinnä muuttolle suuntaavia merihanhia, mutta myös joitakin kanadanhanhia. Onpa joukossa viime vuosina ollut myös yksi näiden risteymä.

Teijon kosteikot ovat muodostuneet entistäkin merkittävimmiksi lintualueiksi.

Ruskaakaan syyssoitimmella metsokukat tarkkailevat soidintantereita.

Metsot odottavat kevättä jo syksyllä

Alueen metsoille kesä on ollut hiljaiseloa, uudistumisen aikaa. Linnut, koppelot poikasineen ja ukot yksikseen ovat piilotelleet soiden laitamilla keräten vararavintoa talven varalle. Marjat ja etenkin mustikka ovat metsoille ensiarvoisen tärkeää kesäravintoa.

Hiljaiseloon on toinenkin syy. Muiden lintujen tavoin metsokin vaihtaa kaikki sulkansa ja höyhensä kesän aikana. Rahnaisena on viisaampaa piiloutua kuin olla koko ajan esillä. Nuoret kukot saavat tällöin aikuisten komean höyhenpeitteen, mutta yhä ne ovat kovin pienikokoisia kevään turenajaisiin. Vasta kolmannen kesän

jälkeen metsokukka alkaa olla täysikokoinen. Syksyn tullen kukot nousevat haapoihin ruokailemaan. Syyskuun lopulla kukot laskeutuvat maahan ja alkaa soidenpaikkojen tarkkailu; linnut mittaillevat soidintannerta ja soivatkin vaisusti. On syyssoitimen aika, valmistautuminen kevään kiihkoon. Ilmojen viiletessä, pakkasten tullessa, linnut hiljenevät, vaipuvat talviseen hiljaiseloon tuttuihin hakomismäntyihinsä. Vain odottamaan yhä korkeammalta paistavia auringonsäteitä kevätthangille. Silloin alkaa metsojen uusi elämä, kevätsoidin.

Kesäisin ja alkusyksystä metsojen kypylät, rypykuopat, ovat varsin tavanomainen näky metsomailla.

Syksyinen pyyn piipaus on elimellinen osa puronvarsiensa vilkasta elämää. Myös saukot ja koskikarat viihtyvät Teijon monien puronvarsiensa maisemissa.

Puronvarsiensa naavametsät ovat tiaisten suosiossa.